

MÉG MINDIG „SZENT TEHÉN”?
AZ AMERIKAI LEGFELSŐBB BÍRÓSÁG
HATALMA ÉS POLITIKAI SZEREPE 2025-BEN¹

BEVEZETÉS

A bíróságok politikai jelentősége az elmúlt évtizedekben látványosan megnövekedett mind az európai, mind az amerikai közéletben. A törvényhozó és a végrehajtó hatalom összefonódása révén felértékelődött az alkotmányos ellensúlyt betöltő főbíróságok jelentősége. Az európai politikai elit a második világháborút követően komoly lelkiismeret-furdalást érzett a totalitárius rendszerek térhódítása miatt, ezért a háború utáni alkotmányok többsége részletesen szabályozta az alapvető jogokat, és védelmükre erős hatáskörrel rendelkező alkotmánybíróságokat hoztak létre. Ezek az intézmények nem csupán az alkotmányok őrzőivé, hanem túllépve eredeti hatásköreiken, részben a törvényhozói és végrehajtói kompetenciák birtokosává is váltak. Az ilyen bírói aktivizmus az európai jogértelmezés domináns irányzatává vált. A „bírói állam” kritikája mellett egyre hangsúlyosabbá váltak azok az értelmezések, amelyek a „jurisztokratikus állam” felemelkedéséről szóltak, a globális jurisztokrácia és egyfajta alkotmányoligarchia kialakulását vizionálták². Az elmúlt évtized tapasztalatai egyértelművé teszik, hogy az alkotmánybíráskodás nem pusztán jogtechnikai kérdés, hanem alapvetően politikai természetű is.³

Jelen tanulmány célja, hogy áttekintse az amerikai Legfelsőbb Bíróság körüli viták főbb állomásait, különös figyelemmel a 2021-es elnöki bizottsági jelentésre és a Biden-adminisztráció alatti reformelképzelésekre, valamint a második Trump-adminisztráció igazságszolgáltatás átrendezésére irányuló törekvéseire. Emellett választ keres arra is, vajon 2025-ben még mindig „szent

¹ A tanulmány szakmai lektora Tárnok Balázs.

² STONE 2000; VARGA Z.S. 2015; POKOL 2017.

³ STUMPF 2020.

tehénként” kezelhető-e a Legfelsőbb Bíróság, vagy mára sokkal inkább tekinthető a polarizált politikai csatater egyik kulcsszereplőjének.

A BÍRÓI HATALOM FELEMELKEDÉSE

Az USA alkotmányos rendje a hatalmi ágak szétválasztásának elvére épül, ennek egyik legfontosabb szerve a Legfelsőbb Bíróság (Supreme Court of the United States, továbbiakban rövidítve: SCOTUS). Az 1787-ben elfogadott Alkotmány III. cikke rendelkezik a szövetségi igazságszolgáltatási rendszer létrehozásáról, de a SCOTUS pontos szerepét és hatáskörét részleteiben nem határozza meg. A Legfelsőbb Bíróság alkotmányos súlya a *judicial review*, vagyis a bírói felülvizsgálat intézményével teljesedett ki, amelyet John Marshall főbíró fogalmazott meg 1803-ban a híres *Marbury v. Madison*⁴ ügyben. Ebben a döntésben a bírói testület megállapította, hogy a Kongresszus által elfogadott törvények érvényessége csak annyiban áll fenn, amennyiben azok összhangban állnak az Alkotmánnyal. Ezzel megszületett bírói alkotmányossági kontroll doktrínája. A bírói felülvizsgálat kimondásával az igazságszolgáltatás helyét végérvényesen meghatározta az amerikai alkotmányos rendszerben, ezzel egyrészt elutasította a Bíróság hatáskörét politikai kérdések eldöntésében, másrészt deklarálta a bíróság alkotmányértelmező szerepét.⁵ A bírói hatalom megerősödése egy intézményi öndefináló folyamat eredménye, amely során a Legfelsőbb Bíróság saját hatáskörét kiszélesítette és politikai jelentőségét megeremtetette. E folyamat előzménye és előképe lett mindazon vitáknak, amelyek később, például a New Deal időszakában, a bírói hatalom legitimációját és alkotmányos helyét firtatták.

Roosevelt az amerikai népnek új irányvonalat ígérő, New Deal gazdaságpolitikát meghirdető kampányával a Demokrata Nemzeti Konvenció negyedik elnökjelölő szavazásán győzedelmeskedett a texasi John N. Garner

⁴ *Marbury v. Madison*, 5 U.S. (1 Cranch) 137 (1803).

⁵ BROOKHISER 2018.

házelnökkel szemben (későbbi alelnök). Beszédében⁶ előrevetítette, hogy a pártnak liberális gondolkodással, tervszerű cselekvéssel, felvilágosult nemzetközi szemléletmóddal kell a legnagyobb jót szolgálnia. A Legfelsőbb Bíróság nem támogatta az elnök New Deal programját, 1935–1936 között számos gazdasági vonatkozású törvényt semmisített meg egyhangú döntéssel.⁷ Rooseveltné az akadékoskodó bírói testület átalakításában látott megoldást, ezért újraválasztását követően, 1937. február 5-én a Kongresszus elé terjesztette a Legfelsőbb Bíróság létszámának megemelésére vonatkozó reformjavaslatát. A létszámemelést Rooseveltné egy átfogó, az igazságszolgáltatási rendszer korszerűsítését és hatékonyságának növelését célzó törvényjavaslatban⁸ helyezte el. E szerint a hetvenes korhatárt betöltött bírók mellé az elnök kinevezhetett volna egy-egy fiatal társbíró tízéves szolgálati időre. Az elnök jogköre legfeljebb hat bíró és szövetségi bíróságonként két bíró kinevezésére korlátozódott volna. A reformterv azonban heves ellenállásba ütközött, nem sikerült elnyerni sem a civil, sem a szakmai szervezetek támogatását, sőt, hatására megalakult a New Deal ellenző, grandiózus ellenkampányt lefolytató nemzeti bizottság az alkotmányos kormányzás fenntartásáért (National Committee to Uphold Constitutional Government) is 1937 februárjában. Az események hatására a bírói testület hozzáállása mégis változást mutatott, és az úgynevezett fehér hétfőn (*White Monday*) már a New Deal politikát támogató döntéseket hozott. A New Deal körüli konfliktusok világossá tették, hogy a Legfelsőbb Bíróság hatásköre nem csupán jogtechnikai kérdés, hanem mély politikai és alkotmányelméleti viták tárgya is.

A roosevelti tapasztalatok szép lassan beépültek a bíróválasztás gyakorlatába. Az 1945 utáni elnökök különböző stratégiákat kezdtek követni a bíróválasztás során, esetlegesen már a bírói hely megüresedése előtt meghatározva a bírói hely várományosát, azaz azt a személyt, aki leginkább alkalmas

⁶ Rooseveltné: „Ours must be a party of liberal thought, of planned action, of enlightened international outlook, and of the greatest good to the greatest number of our citizens.”

⁷ Például a National Industrial Recovery Act 9 : 0 arányban, az Agricultural Adjustment Act 6 : 3 arányban vagy a Municipal Bankruptcy Act 5 : 4 arányban. MOGYORÓSI 2012.

⁸ Ez az úgynevezett *court packing bill*ként is aposztrofált Judicial Procedures Reform Bill of 1937.

politikai célkitűzéseinek megvalósítására.⁹ A Warren-féle Legfelsőbb Bíróság (1953–1969) korszaka a bírói aktivizmus klasszikus időszakaként vált ismertté. A polgárjogi mozgalmak erősödésével párhuzamosan a bíróság az alapvető jogok kiterjesztése, a faji szegregáció megszüntetése¹⁰ és a választási rendszer demokratizálása¹¹ területén is aktív szerepet vállalt.¹² Az ideológiai súlypont áthelyeződése fokozatosan, Nixon, Reagan, majd George W. Bush elnökök konzervatív bírói kinevezései hatására következett be. Az 1969-ben kinevezett Warren E. Burger főbíró alatt részben konzervatívabb irányba mozdult el a testület, azonban a korábbi liberális precedenseket jellemzően nem vonták vissza. A Burger-bíróság idején született például a *Roe v. Wade*¹³ döntés is, amely az abortuszjog kérdését alapjogként ismerte el, s ezzel tovább erősítette a Legfelsőbb Bíróság aktív normateremtő szerepét. A Warren- és Burger-időszakok a bíróság politikai jelentőségének további fokozódását eredményezték. A bírói aktivizmus következtében a Legfelsőbb Bíróság a szövetségi kormányzat egyik legbefolyásosabb szereplőjévé vált, amely nemcsak jogvitákat döntött el, hanem társadalmi konfliktusok közvetlen résztvevőjévé is vált.¹⁴

Ezt a mindent elsöprő progresszív hullámot az amerikai közjogi gondolkodásban Antonin Scalia Legfelsőbb Bíróságba történő kinevezése törte meg, akinek a jelölését a szenátusi meghallgatáson 98 : 0 arányban erősítették meg. Scalia megjelenése és a liberális Brennan bíró kiválása a legfőbb bírói testület konzervatív irányba fordulását jelentette. Scalia érvelései és jogfelfogása óriási hatást gyakorolt az egész amerikai jogászságra és a közvéleményre is. Az alapjogi forradalommal és a „felvilágosult bírók” progresszív döntéseivel szembehelyezkedő Scalia következetesen ragaszkodott a textualizmushoz. Scalia az originalizmus módszertanát követve az Alkotmány és a törvények szövegének elfogadáskori jelentését tekintette értelmezése alapjának.¹⁵

⁹ ZÉTÉNYI 2004.

¹⁰ *Brown v. Board of Education of Topeka*, 347 U.S. 483 (1954).

¹¹ *Reynolds v. Sims*, 377 U.S. 533 (1964).

¹² STUMPF 2020.

¹³ *Roe v. Wade*, 410 U.S. 113 (1973).

¹⁴ SHAPIRO 1964.

¹⁵ SCALIA 1997.

Élesen bírálta azokat a törekvéseket, amelyek az Alkotmányt „élő dokumentumként” értelmezték, mivel szerinte az ilyen értelmezés a bírákat politikai döntéshozói szerepbe helyezi. Scalia felfogása szerint a bírói önkorlátozás (*judicial restraint*) és a demokratikus felelősség (*democratic accountability*) megköveteli, hogy a bírók tartózkodjanak a saját politikai vagy erkölcsi preferenciáik jogi normává emelésétől. Ehelyett, a nép által választott törvényhozók feladata a közpolitikai döntések meghozatala, míg a bíróságok feladata az Alkotmány és a törvények szövegszerű értelmezése és az eredeti jelentés alkalmazása.¹⁶ A textualista-originalista megközelítés Scalia révén az Egyesült Államok jogelméleti és közjogi diskurzusának meghatározó irányzatává vált. Bár korábban számos kritikával illették, napjainkban még a progresszív jogtudósok és bírák körében is szélesebb körű elfogadottságot nyert az eredeti jelentés vizsgálatának kérdése.¹⁷

George W. Bush kinevezésével 2005-ben John Roberts lett a Legfelsőbb Bíróság elnöke. Roberts főbíró kezdetben olyannyira konzervatív szemléletet képviselt, hogy a média a The Federalist Society konzervatív szervezethez fűződő tevékenységéről külön említést tett.¹⁸ 2018 óta azonban inkább ingadozó, liberális blokk felé húzó álláspontot képvisel egyes ügyekben.¹⁹ A Roberts-bíróság alatt, a 2008–2009-es gazdasági világválság időszakában kezdte meg két cikluson át tartó elnökségét Barack Obama. Az Obama-adminisztráció és a Legfelsőbb Bíróság kapcsolatának elemzésekor három kulcsfontosságú döntés emelhető ki, amelyek jól érzékeltetik a testület jogpolitikai irányváltását. Ezek az első Obamacare-döntés,²⁰ az azonos neműek házasságának elfogadását támogató döntés,²¹ valamint Merrick Garland főbírói jelölése. A Patient Protection and Affordable Care Act (ACA, Obamacare) elfogadása után nem sokkal több tagállam és a National Federation of Independent Business alkotmányossági kifogással élt az egyéni biztosítási kötelezettség és a Medicaid-program kiterjesztése ellen. Az ügy

¹⁶ SCALIA 1997; STUMPF 2020.

¹⁷ SÁNDOR 2022.

¹⁸ LANE 2005.

¹⁹ ROEDER 2018.

²⁰ National Federation of Independent Business v. Sebelius, 567 U.S. 519 (2012).

²¹ Obergefell v. Hodges, 576 U.S. 644 (2015).

kulcskérdése az volt, hogy a Kongresszus túllépte-e az Alkotmány I. cikkében foglalt adókievetési és kereskedelmi szabályozási jogkörét azzal, hogy bíróság kiszabásával kötelezte a polgárokat biztosításkötésre, illetve, hogy jogosult-e szankcionálni azokat a tagállamokat, amelyek nem csatlakoztak a Medicaid-bővítéshez. A Legfelsőbb Bíróság a *National Federation of Independent Business v. Sebelius* ügyben²² mérföldkőnek számító döntést hozott; 5 : 4 arányban alkotmányosnak ítélte az egyéni biztosítási kötelezettséget, azzal az indokkal, hogy az bíróság helyett adónak minősül. Ugyanakkor 7 : 2 arányban megállapította, hogy a Medicaid-támogatás teljes megvonása aránytalan és sérti a tagállami szuverenitást, a programhoz való csatlakozás nem lehet kötelező. A döntés politikai jelentősége kiemelkedő volt, mivel kompromisszumos jellegével elkerülte, hogy a bíróság a 2012-es elnökválasztás aktív szereplőjévé váljon, szemben a korábbi *Bush v. Gore*²³ (2000) ügyben hozott, a választásokat gyakorlatilag eldöntő testületi döntéssel. Roberts főbíró vélhetően a Bíróság politikai semlegességének megőrzése vezette. A döntés polarizáló hatását jól mutatja, hogy míg a progresszív oldal az egészségügyi hozzáférés kiterjesztését hangsúlyozta, a konzervatív és libertariánus erők – különösen a Tea Party mozgalom²⁴ – az ACA-t a szövetségi túlhatalom szimbólumaként értelmezték.²⁵

Az *Obergefell v. Hodges* ügyben²⁶ 5 : 4 arányú döntésével a testület ki mondta, hogy az Alkotmány XIV. kiegészítése alapján az azonos neműek házassága valamennyi államban engedélyezhető és kölcsönösen elismerendő. A döntés a Hatodik Kerületi Fellebbviteli Bíróság azon határozatát bírálta felül, amely négy tagállam – Michigan, Kentucky, Ohio és Tennessee – esetében elutasította az azonos neműek házasságának elismerését. A többségi vélemény Anthony Kennedy bíró tollából született, aki liberális kollégáival

²² *National Federation of Independent Business v. Sebelius*, 567 U.S. 519 (2012)

²³ *Bush v. Gore*, 531 U.S. 98 (2000).

²⁴ Az ultrakonzervatív Tea Party mozgalom elnevezésének egyik lehetséges eredete az, hogy a „tea” szó egy rövidítés, amely a „taxed enough already”, azaz az „adóztunk már eleget” mozgalmi szlogent takarja. A név ugyanakkor utalhat az 1773-as bostoni teadélutánra is. PA ÁR 2013.

²⁵ MECKLER–MARTIN 2012.

²⁶ *Obergefell v. Hodges*, 576 U.S. 644 (2015).

együtt a Due Process Clause és az Equal Protection Clause alapján az egyéni autonómia és a méltóság védelmére hivatkozva indokolta az ítéletet. A döntés az intézményes házasság történeti fejlődését és a társadalmi változásokhoz való alkotmányos alkalmazkodást hangsúlyozta. A többségi álláspont szerint a személyes önazonosság, választás és meggyőződés szabadsága az alapvető jogok körébe tartozik. A döntés azonban jelentős ideológiai megosztottságot váltott ki a testületen belül. A konzervatív bírók – köztük John Roberts, Antonin Scalia, Clarence Thomas és Samuel Alito – különvéleményben bírálták az ítéletet. Scalia bíró különösen élesen fogalmazott, „bírói puccsnak” minősítve a döntést, amely szerinte indokolatlanul és jogi alapot nélkülözve avatkozott be egy szintizsita politikai és társadalmi kérdésbe.

Antonin Scalia főbíró 2016 februárjában bekövetkezett halála váratlanul üresedést idézett elő a testületben. A politikai tér ekkorra már átrendezőődött, a 2014-es időközi választások eredményeként a republikánusok többségbe kerültek a Kongresszusban. Scalia helyének betöltésére Obama elnök a mérsékelt, konszenzusos felfogású Merrick Garland bírójelöltet terjesztette elő, akinek kinevezése a Bíróság liberális irányba történő elmozdulását eredményezte volna, az 1970-es évek óta először. A Mitch McConnell vezette republikánus szenátusi többség azonban elutasította Garland meghallgatását, mondván, hogy az elnökválasztási évben a kinevezés joga már az új elnököt illeti meg.²⁷ A Garland-ügy következtében a Legfelsőbb Bíróság politikai megosztottsága és a bírói kinevezések körüli konfliktusok tovább éleződtek, megalapozva a Trump-adminisztráció háromfős konzervatív többségét eredményező későbbi bírónominációkat.

ELSŐ TRUMP-ADMINISZTRÁCIÓ: A KONZERVATÍV TÖBBSÉG BEBETONOZÁSA

Donald J. Trump 2016-os választási kampányában két jelölti listát²⁸ is közzétett az elhunyt Scalia főbírói székének betöltése végett. A listák összeállításában kulcsfontosságú szerepet játszott az Egyesült Államokban talán

²⁷ BORBÉLY 2020.

²⁸ Trump-listák: 2016, 2017, 2017-es kiegészítése, 2020 összesített lista. 2020. szeptember 9.

a legbefolyásosabb konzervatív jogász, Leonard Leo és az 1982-ben alakult The Federalist Society, amely mára már több mint 60 ezres regisztrált tagsággal rendelkezik. A konzervatívokat és libertariánusokat tömörítő szervezet az Egyesült Államok Alkotmányának textualista és originalista értelmezését vallja, a konzervatív ideológia képviselője. Leonard Leo célja a szövetségi igazságszolgáltatás és a Legfelsőbb Bíróság abszolút konzervatív többségének megteremtése volt, aktív szerepet vállalt Roberts, Alito, Gorsuch, Kavanaugh és Barrett főbírók kinevezésében. Leonard Leo és a The Federalist Society tevékenysége rendkívül sikeresnek mondható, csak a Trump-adminisztráció alatt három főbíró és 234 szövetségi bíró kinevezését segítette. Összességében a Legfelsőbb Bíróság kilenc tagjából hat volt vagy jelenleg is tagja a társaságnak.²⁹

A 2017 januárjában kezdődő elnöki ciklus egyik első feladata volt tehát Scalia főbíró megüresedett helyének betöltése. A pozícióra Trump elnök Neil Gorsuch konzervatív bírót jelölte, akinek a neve Leonard Leo ráhatásával a választási kampány során kiadott második listára került fel.³⁰ A leendő főbíró szakmai képességeit senki sem vonta kétségbe, hiszen a jelölteket véleményező Amerikai Ügyvédi Kamara (American Bar Association) egyhangú „kiválóan alkalmas” minősítését is megszerezte.³¹ A kinevezés jóváhagyása a Trump-kormányzat első nagy politikai ütközete volt. A demokraták az obstrukció (*filibuster*) eszközének bevetésével, *de facto* kisebbségi vétóval igyekeztek a szenátusi jóváhagyást megakadályozni. A republikánusok azonban az 50 + 1 szenátori szavazatot egyszerűen tudták biztosítani.³² A feles döntéssel való jóváhagyás precedenst keletkeztetett, innentől kezdve a főbírói kinevezéseket meghatározó fősabályként kellett alkalmazni. Gorsuch 2017 áprilisában foglalta el főbírói székét.

²⁹ MONTGOMERY 2019. Az érintett bírók: Brett Kavanaugh, Neil Gorsuch, Clarence Thomas, John Roberts, Samuel Alito és Amy Coney Barrett.

³⁰ LIPTON–PETERS 2017.

³¹ American Bar Association: Standing Committee on the Federal Judiciary, Ratings of Article III and Article IV Judicial Nominees. ABA Standing Committee on the Federal Judiciary Ratings for 115th Congress, 2018.

³² Fox32Chicago 2017.

2018-ban Kennedy főbíró nyugdíjba vonulása mellett döntött, helyére Trump elnök Brett Michael Kavanaugh bírót nevezte ki. A jelölés érdekessége az, hogy az első, Trump-kampány során közzétett listákon még nem szerepelt Kavanaugh neve, viszont a 2017-es listára már felkerült. A jelölt korábban Kennedy fogalmazója volt, egyesek szerint személye erősen közrejátszott a főbíró lemondásában.³³ Kavanaugh szenátusi jóváhagyási eljárása azonban nem alakult zökkenőmentesen. Meghallgatását követően többen szexuális zaklatással vádolták, a demokrata oldal igyekezett minden eszközzel megakadályozni a kinevezését. A Gallup közvélemény-kutató mérései szerint a jelölt népszerűtlenségi rátája 42%-ra növekedett, amire 1987 óta nem volt példa a főbírói jelölések során.³⁴ A heves ellenállás indoka abban állt, hogy Kavanaugh kinevezésével Franklin D. Rooseveltnél is korábban óta először kerültek többségbe a konzervatív, originalista alkotmányértelmezést követő főbírók, számuk összesen öt főre nőtt.

A 2020-as amerikai elnökválasztás kampányidőszakában Ruth Bader Ginsburg főbíró 2020. szeptember 18-án bekövetkezett halála váratlan fordulatot hozott. A republikánus és demokrata erők azonnal egymásnak feszültek az új főbíró kinevezésének kérdésében. Alkotmányos felhatalmazásával élve Trump elnök szeptember 26-án, 35 nappal a választások előtt jelentette be a mélyen katolikus hitű és konzervatív, hétgyermekes családanya Amy Coney Barrett jelölését Ginsburg megüresedett társbírói helyére. A választásokat közvetlenül megelőző jelölés nagy felháborodást váltott ki a demokraták körében, hiszen Merrick Garland kinevezését 2016-ban a republikánusok az elnökválasztás közelségére hivatkozva akadályozták meg. A liberális erők Barrett bírónő abortuszkérdésben foglalt, életpárti hozzáállásában is fenyegetést láttak. A konzervatív körök viszont a Kavanaugh kinevezésével letisztázott ideológiai erőviszonyok további megerősítését szorgalmazták. Végül október 26-án Trump elnök harmadik főbírói kinevezését is sikerre vitte, a jelölést a Szenátus 52 : 48 többséggel erősítette meg.³⁵ A scaliai textualista-originalista alkotmányértelmezést

³³ SONMEZ et al. 2018.

³⁴ JONES 2018.

³⁵ BORBÉLY 2020.

képviselő Barrett kinevezésével a Legfelsőbb Bíróság ideológiai összetételét 6 : 3 arányú konzervatív többséggel évtizedekre sikerült bebetonozni.

A BIDEN-ADMINISZTRÁCIÓ ÉS A REFORMKÍSÉRLETEK

Barrett főbíró jelölése a 2020-as novemberi elnökválasztást közvetlenül megelőzően zajlott le, amely felerősítette a Legfelsőbb Bíróság „depolitizálását” célzó, létszámemelésére irányuló demokrata reformötleteket. A kampány során azonban sem Joe Biden elnökjelölt, sem Kamala Harris alelnökjelölt nem foglalt egyértelműen állást a kezdeményezés mellett, sőt, az új ciklusra vonatkozóan potenciális bírói lista közrebocsátására sem került sor. Biden, a szenátusi Jogi Bizottság egykori elnöke, 2019 decemberében úgy nyilatkozott, hogy üresedés esetén ő olyan főbíró-t nevezne ki, aki az „élő alkotmány” doktrínáját képviseli, 2020 májusában adott kampánybeszédében pedig afroamerikai bírónőt ígért.³⁶ Az elnökválasztás kimenetele végül Bidennek kedvezett. A szövetségi választási ügyekben a Roberts-bíróság meglehetősen visszafogott álláspontot képviselt, a *Pennsylvania-ügy* esetében például Barrett főbíró tartózkodó álláspontja miatt 4 : 4 arányú szavazategyenlőség miatt a sürgősségi beadványt elutasították.³⁷ A ciklusát 2021 januárjában megkezdő Biden április 9-én kiadott elnöki rendeletével 180 napos mandátummal létrehozta a jogászprofesszorok, szakértők, nyugalmazott ügyvédek és bírók elképzeléseit tanulmányozó bizottságot (*Presidential Commission on the Supreme Court of the United States*). A Fehér Ház oldalán közzétett rendelet szerint a 36 tagú testület vizsgálata kiterjedt a Legfelsőbb Bíróság létszámának megemelésével, politikai befolyásának csökkentésével, átláthatóságának növelésével, valamint a bírák megbízatásának korlátozásával kapcsolatos javaslatok megvitatására.³⁸

³⁶ SHAPIRO 2021.

³⁷ Roberts főbíró a sürgősségi befogadás ellen szavazott. *Republican Party of Pennsylvania v. Kathy Boockvar, Secretary of Pennsylvania, et al.* [2020] 20–542, 1.

³⁸ The White House 2021.

Az elnöki rendelet kibocsátását követően, április 14-én a demokraták létszámemelésre vonatkozó törvényjavaslatot³⁹ terjesztették a Kongresszus elé, azonban a kezdeményezés a Szenátus kellő támogatottsága hiányában elbukott.⁴⁰ A demokraták nem adták fel a Legfelsőbb Bíróság átalakításának tervét. Az elnöki bizottságot ugyan kétpártinak definiálta a Fehér Ház, de a The Heritage Foundation számítása szerint 4 : 1 arányban a liberális túlsúly érvényesült a konzervatívokkal szemben. A konzervatívok meggyőződése, hogy az elnöki bizottság felállítására azért került sor, mert Donald Trump elnöksége alatt három legfelsőbb bírósági bírót tudott kinevezni, és ezzel 6 : 3-ra módosította a konzervatívok és a progresszívek arányát a legfőbb bírói testületben.

A bizottság számára több száz oldalas, olykor politikai szempontokat is tartalmazó véleményt készítettek a felkért professzorok, szakértők. Míg a bíróság létszámának megnövelését a demokrata érzelmű professzorok közül is többen aggályosnak tartották, a bírák megbízatási idejének 18 évre csökkentésében (*term limit*) nagyobb konszenzus mutatkozott. A bizottság végül 2021. december 7-én egyhangúan megszavazta a jelentés végleges verzióját.⁴¹

Nem sokkal később, Stephen Breyer bíró nyugdíjba vonulásának bejelentését követően Biden elnök be is váltotta ígérését Ketanji Brown Jackson kinevezésével. Ez szimbolikus jelentőségű a bírói testület történetében:⁴² Jackson az első fekete bőrű legfelsőbb bírósági bírónő. Szimbolikus szerepén túl Ketanji Brown Jackson tavaszi szenátusi meghallgatásán ismertetett bírói felfogásáról is érdemes említést tenni. Szenátusi meghallgatásán Jackson elismerte, hogy saját bírói gyakorlatában is alkalmazza az originalista értelmezést, miközben elveti az „élő alkotmány” tanát. Mindez jól mutatja, hogy mára az originalizmus az amerikai jogértelmezés egyik uralkodó módszerévé vált.⁴³ Jackson 2022. június 30-án tette le esküjét.

³⁹ Judiciary Act of 2021.

⁴⁰ GERAGHTY 2021.

⁴¹ Presidential Commission... 2021.

⁴² SÁNDOR 2022.

⁴³ SÁNDOR 2022.

2023-ban két konzervatív bíró körül is jelentős etikai kérdések kerültek a nyilvánosság fókuszába, amelyek a Legfelsőbb Bíróság legitimitásáról szóló közéleti vitát is kielezték. A ProPublica vizsgálatai nyomán napvilágot látott információk szerint Clarence Thomas bíró több alkalommal részt vett luxusutazásokon, illetve fogadott el különböző természetbeni juttatásokat Harlan Crow texasi üzletembertől.⁴⁴ Ezzel párhuzamosan Samuel Alito bíró szintén külföldi utazásokon vett részt prominens üzleti körök meghívására, ezeket pedig nem tüntette fel hivatalos vagyonynyilatkozataiban.⁴⁵ A botrányok következtében a közvélemény igénye megnőtt az átláthatóság és az elszámoltathatóság intézményes biztosítására. Mindezek hatására a Legfelsőbb Bíróság a történetében először fogadott el etikai kódexet 2023 novemberében. A *Code of Conduct for Justices of the Supreme Court of the United States* című dokumentum a testület bíráira vonatkozó alapvető magatartási normákat és elvárásokat rögzíti, különös hangsúlyt helyezve a pártatlanságra, az integritásra és a helyes bírói magatartásra. A kódex az alsóbb szintű szövetségi bírókra évtizedek óta érvényben lévő etikai szabályzatot vette alapul, amelyet a legfőbb bírói testület sajátosságai szerint alakítottak.⁴⁶ A dokumentum elfogadását számos szakértő és civil szervezet élesen kritizálta, mivel az sem szankcionáló mechanizmust, sem független vizsgálati eljárásokat nem tartalmaz, hatékonysága is megkérdőjelezhető.⁴⁷ A progresszív és konzervatív médiumok egyaránt rámutattak arra, hogy a kódex önszabályozó jellege nem képes kezelni a bizalmi válságot, különösen az utóbbi évek etikai botrányai után.⁴⁸

A Biden-adminisztráció időszakában született több olyan kiemelt jelentőségű döntés is, amelyek világosan mutatják a konzervatív többség elköteleződését az eredeti alkotmányértelmezés és a szöveghűség, valamint az adminisztratív hatalom korlátozása mellett.⁴⁹ A *Loper Bright Enterprises v.*

⁴⁴ ENGELBERG–EISINGER 2023.

⁴⁵ ELLIOTT–KAPLAN–MIERJESKI 2023.

⁴⁶ Supreme Court of the United States 2023.

⁴⁷ WALDMAN 2023.

⁴⁸ HERLIHY 2023; PILKINGTON 2023.

⁴⁹ SEVERINO 2023.

Raimondo⁵⁰ ügyben a bíróság a Chevron-doktrínát korlátozta, amely eddig a szövetségi ügynökségek értelmezéseinek automatikus elfogadását szorgalmazta. A döntés értelmében a bíróságoknak a jövőben azt mérlegelnie kell, hogy az érintett ügynökség a hatáskörén belül járt-e el. Ez a döntés értelmezhető az adminisztratív állam és mélyállam korlátozásaként.⁵¹ Kritikusok szerint a döntés zavart és bizonytalanságot keltett az adminisztratív kormányzásban, mivel nehezen becsülhető előre, milyen konkrét hatása lesz az ügynökségek működésére és a jogértelmezési gyakorlatra.⁵²

A Legfelsőbb Bíróság *Students for Fair Admissions v. Harvard* (és *UNC*) ügyben⁵³ 6 : 2 arányban kimondta, hogy az egyetemi hallgatói felvételi eljárásokban alkalmazott faji kvóták sértik a XIV. alkotmánykiegészítés szerinti Equal Protection Clause-t, ezzel véget vetve az *affirmative action* (AA) évtizedes gyakorlati alkalmazásának. Roberts főbíró hangsúlyozta, hogy a felvétel elsősorban az egyéni érdemeken kell alapuljon. A liberális bírák (különösen Sotomayor és Jackson) éles ellenvéleményt fogalmaztak meg, kiemelve a faji egyenlőtlenségek továbbélését és a pozitív diszkrimináció társadalmi szerepét. A döntés hatása messzemenő, mivel precedensértékű módon korlátozza az egyetemek autonómiáját a sokszínűség előmozdításában. Hasonló jelentőségű a 303 *Creative LLC v. Elenis*⁵⁴ döntés, amelyben a Legfelsőbb Bíróság a szólás- és vallásszabadság elsőbbségét deklarálta bizonyos diszkriminációellenes szabályozásokkal szemben, kimondva, hogy az I. alkotmánykiegészítés védi azt a vállalkozót, aki vallási meggyőződése alapján elutasította egy azonos nemű pár esküvői oldalának elkészítését. A többségi véleményyt Gorsuch bíró fogalmazta meg, hangsúlyozva, hogy nem kényszeríthető a vállalkozó olyan üzenet közvetítésére, amellyel nem ért egyet. Ezen döntések sorozata összességében a konzervatív értelmezési irányvonal, az originalizmus és a textualizmus további térnyerését tükrözi.

A 2023–2024-es kampányidőszak folyamán két kiemelt jelentőségű ügy is a Legfelsőbb Bíróság elé került Donald Trump jogi státuszával kapcsolatban.

⁵⁰ *Loper Bright Enterprises v. Raimondo*, 603 U.S. 369 (2024).

⁵¹ BAUDE 2024.

⁵² COGLIANESE–WALTERS 2025.

⁵³ *Students for Fair Admissions v. Harvard*, 600 U.S. 181 (2023).

⁵⁴ 303 *Creative LLC v. Elenis*, 600 U.S. 570 (2023).

Ezek kapcsolódtak a 2024-es elnökválasztási kampányhoz, de az Egyesült Államok közjogi fejlődése szempontjából is fontos precedenseket teremtettek. A viták középpontjában egyrészt a *Trump v. United States*⁵⁵ ügyben az elnöki mentelmi jog terjedelme állt, különösen arra vonatkozóan, hogy a volt elnököt megilleti-e védelem elnöki minőségében hozott döntései miatt a büntetőjogi felelősségre vonással szemben.⁵⁶ Másrészt, a *Trump v. Anderson*⁵⁷ ügyben az 2024-es elnökválasztáson való indulásának kizárhatósága is napirendre került az Alkotmány XIV. Kiegészítésének 3. szakasza alapján 2021. január 6-ai, Capitolium körüli zavargásban játszott szerepe miatt.⁵⁸ Ezekben az ügyekben a bírói testület következetesen az elnöki hatáskör védelmében lépett fel, többek között megerősítve azt az elvet, hogy a hivatalos elnöki cselekmények tekintetében széles körű immunitás érvényesül. A *Trump v. United States* ügyben a Legfelsőbb Bíróság 2024 júliusában kimondta, hogy a volt elnöknek részleges mentelmi joga van, amely magánjellegű cselekményeire nem terjed ki. A Legfelsőbb Bíróság a konkrét ügyet (a 2020-as választási eredmények befolyásolására tett kísérleteket) visszaküldte az illetékes alsóbb bíróságnak azzal, hogy az értékelje, a volt elnök mely cselekedetei minősülnek hivatalosnak, és melyek magánjellegűnek. Ezzel a bírói testület körbebástyázta az elnöki intézményt, miközben világos határvonalat húzott a hivatali és nem hivatali cselekmények között.⁵⁹ A *Trump v. Anderson* ügyben a Legfelsőbb Bíróság egyhangú döntésben kimondta, hogy a XIV. alkotmánykiegészítés 3. szakaszának végrehajtása kizárólag a Kongresszus hatáskörébe tartozik, az államoknak nincs joguk az elnökjelöltek kizárására.⁶⁰ A két döntés precedensértékű, mivel az elnöki hatalom határait újradefiniálta, miközben megőrizte annak intézményi stabilitását egy polarizált politikai környezetben.

⁵⁵ *Trump v. United States*, 603 U.S. 593 (2024).

⁵⁶ LIPTAK 2024.

⁵⁷ *Trump v. Anderson*, 601 U.S. 100 (2024).

⁵⁸ HOWE 2024.

⁵⁹ DELAHUNTY-YOO 2024.

⁶⁰ HOWE 2024.

A MÁSODIK TRUMP-ADMINISZTRÁCIÓ ÉS
A LEGFELSŐBB BÍRÓSÁG ELŐTT ÁLLÓ ÚJ KIHÍVÁSOK

A 2024-es elnökválasztási kampány során a Legfelsőbb Bíróság visszafogott szerepet kapott.⁶¹ Donald Trump első elnöksége alatt három konzervatív bírót is kinevezett, ezzel már korábban megalapozta a 6 : 3 arányú többséget. Egyes források a 2016-os kampányhoz hasonlóan egy új bírójelölti lista összeállítását pedzegették, arra az esetre, hogy Clarence Thomas vagy Samuel Alito esetleges visszavonulása újabb kinevezéseket tenne lehetővé Trump elnök számára.⁶² Azonban Trump elnökjelölt *Agenda47* nevű hivatalos kampányprogramja inkább az elnöki hatalom kiszélesítésére fókuszált az adminisztratív állam és a „mélyállam” felszámolása érdekében. A demokrata kampány szerint az *Agenda47* számos ponton mutatott átfedést a *Project 2025*-tel, azonban Trump elnökjelöltként elhatárolódott ezen állítástól.⁶³

A The Heritage Foundation 2023 áprilisában publikálta a *Project 2025* néven a republikánus elnöki hatalomátvétel részletes programját.⁶⁴ Ennek célja szintén az adminisztratív állam és a mélyállam felszámolása a konzervatív erők egyesítésével és összehangolásával. A *Mandate for Leadership* című dokumentum átfogó koncepciót kínál az igazságszolgáltatás és a Legfelsőbb Bíróság szerepének újragondolására is. A következő konzervatív adminisztrációnak vállalnia kell az Alkotmány szellemének érvényesítését, emellett kötelessége fellépni a törvényhozás és az igazságszolgáltatás túlkapásaival szemben. A *Humphrey’s Executor v. United States*⁶⁵ döntést például olyan fordulópontként értékeli, amely túlzott függetlenséget biztosított a szövetségi ügynökségeknek a végrehajtó hatalommal szemben. Az ügyben a Legfelsőbb Bíróság egyhangúlag mondta ki, hogy az elnök

⁶¹ SHERMAN–WHITEHURST 2024.

⁶² National Review 2024.

⁶³ VIGDOR–LEVIEN 2024.

⁶⁴ Az ernyőszervezetként működő The Heritage Foundation az első, 1981-ben kiadott a *Mandate for Leadership* kiadványában Ronald Reagan számára közel 2000 javaslatot fogalmaztak meg. A mostani, immáron a kilencedik *Mandate for Leadership* kiadvány több mint 100 konzervatív szervezet javaslatait foglalja össze a 2025. évi hatalomátvétellez kapcsolódón.

⁶⁵ *Humphrey’s Executor v. United States*, 295 U.S. 602 (1935).

nem távolíthatja el egy független szabályozó ügynökség tagját pusztán politikai nézetkülönbség miatt, ha a kinevezést szabályozó törvény indoklási kötelezettséget ír elő. Bár a Legfelsőbb Bíróság később (például a *Seila Law v. Consumer Financial Protection Bureau* ügyben⁶⁶) több ponton is gyengítette a Humphrey's Executor precedensét, az továbbra is érvényben maradt. A *Project 2025* szerint ez a döntés sérti az Alkotmányban rögzített hatalmi ágak elválasztásának elvét, és a precedens újraértelmezése szükséges. A következő adminisztrációnak továbbá biztosítania kell az Igazságügyi Minisztérium következetesebb fellépését az olyan alapjogok, mint például a szólás- és vallásszabadság védelmében. Ehhez tanulságos példa volt a Legfelsőbb Bíróság 303 *Creative LLC v. Elenis* ügyben hozott döntése, amelyben a minisztérium a kormány azon álláspontját támogatta, miszerint az állampolgárok meggyőződésükkel ellentétes, preferált üzenetek közvetítésére kényszeríthetők. Az igazságszolgáltatásnak tehát vissza kell térnie az alapjogok, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmának konzervatív értelmezéséhez. A bírói szerepfelfogás tekintetében a *Project 2025* célja, hogy az összhangban legyen a közhatalom demokratikus és jogállami küldetésével. Az igazságszolgáltatásra vonatkozó szakaszok egy olyan koncepciót vázolnak fel, amely megerősíti az állami intézményekbe vetett közbizalmat és felelősségi rendszert, valamint az alkotmányos rend helyreállítását szorgalmazza.⁶⁷ E szemléletben a Legfelsőbb Bíróság és a szövetségi igazságszolgáltatás nem a végrehajtó hatalom ellenpólusaként, hanem annak kiegyensúlyozott partnereként, az alkotmányos stabilitás letéteményeseként jelenik meg.

Az Egyesült Államok 2024. november 5-én megtartott 60. elnökválasztását Donald Trump nyerte meg 312 elektori szavazattal, szemben Kamala Harris 226 szavazatával. Az újonnan felállt adminisztráció politikai lendületét, intézményi prioritásait és törvényhozási aktivitását jól mutatja a Trump elnök hivatalba lépésétől számított első száz nap teljesítménye. Egyrészt, az első három hónapban Trump elnök máris 142 végrehajtási rendeletet írt alá,⁶⁸ messze meghaladva F. D. Roosevelttel 1933-as, első 100

⁶⁶ *Seila Law LLC v. Consumer Financial Protection Bureau*, 591 U.S. 197 (2020).

⁶⁷ The Heritage Foundation 2023.

⁶⁸ Trump elnök 2025. július 13-ig már 170 végrehajtási rendeletet írt alá. RYAN 2025.

nap alatt született 99 végrehajtási aktusát.⁶⁹ A rendeletek jelentős része a kormányzati kiadások csökkentését, az illegális bevándorlás visszaszorítását és a Biden-féle végrehajtási rendeletek visszavonását célozta. Másrészt, a második Trump-adminisztráció 2025 júliusáig már 20 sürgősségi beadványt terjesztett a Legfelsőbb Bíróság elé, ezek közül 16-ot befogadtak.⁷⁰ A *shadow docket* a Legfelsőbb Bíróság azon eszköze, amely lehetővé teszi sürgősségi ügyek gyors és formai szempontból leegyszerűsített elbírálását, rendszerint indokolás és szóbeli meghallgatás nélkül. A *shadow docket* elősegíti a végrehajtó hatalom és a bíróság közötti dinamikus együttműködést, különösen olyan helyzetekben, amelyekben gyors döntésre van szükség.⁷¹ Ezzel szemben a kritikusok a transzparencia és elszámoltathatóság hiányát róják fel,⁷² noha az alkotmányos rend elsődleges funkciója nem a procedurális perfekcionizmus, hanem a hatékony és legitim kormányzás kereteinek biztosítása – különösen, ha az értelmezés az alkotmány eredeti jelentéséhez igazodik.⁷³ A *Trump v. Casa, Inc.* ügy⁷⁴ is sürgősségi beadvánnyal indult, majd később átkerült a rendes eljárási rendbe. Ebben az ügyben a Legfelsőbb Bíróság 2025. június 27-én hozott 6 : 3 arányú döntésében kimondta, hogy a szövetségi kerületi bíróságok túllépték hatáskörüket azzal, hogy országos hatályú ideiglenes intézkedésekkel (*universal* vagy *nationwide injunctions*) akadályozták az elnöki aktusok érvényesítését. A döntés nem érintette közvetlenül a vitatott 14160. számú végrehajtási rendelet alkotmányosságát, amely a születési állampolgárság (*birthright citizenship*) korlátozására irányult nem állampolgár szülők gyermekeinek esetében, hanem kizárólag az országos hatályú ideiglenes bírósági intézkedések jogszerűségét vizsgálta. A Barrett bírónő által fogalmazott többségi vélemény értelmében a kerületi bíróságoknak a Judiciary Act of 1789 által meghatározott méltányossági keretek között kell maradniuk, és az általuk nyújtott jogorvoslat csak a kereset felperesére/felpereseire terjeszthető ki. A vélemény szerint a *complete*

⁶⁹ FAHLBERG 2025.

⁷⁰ RYAN 2025.

⁷¹ RYAN 2025.

⁷² BLACK–BANNON 2021.

⁷³ SCALIA 1997.

⁷⁴ *Trump v. CASA, Inc.*, 606 U.S. (2025).

relief (teljes jogorvoslat) fogalma nem azonos a *universal relief* (általános jogorvoslat) fogalmával. Az országos hatályú ideiglenes bírósági intézkedés (*universal injunction*) tehát kizárólag akkor megengedett, ha az elengedhetetlen a felperes(ek) teljes körű jogorvoslatának biztosításához, vagyis a bírósági jogvédelem nem terjeszthető ki automatikusan, általános érvényű jelleggel hasonló helyzetekre. A döntés jelentősége a végrehajtó hatalom alkotmányos megerősítése a bírói aktivizmussal szemben.⁷⁵

Ez a döntés szoros összefüggésben állt azokkal a konzervatív törvényhozási kezdeményezésekkel, amelyek párhuzamosan igyekeztek korlátozni a szövetségi bírói hatalom túlterjeszkedését. Az egyik ilyen törekvés a *No Rogue Rulings Act* nevű törvényjavaslat volt, amelyet a képviselőház republikánus többsége 2025. április 10-én fogadott el. A javaslat célja hasonló, megakadályozni az egyes szövetségi kerületi bírákat abban, hogy országos hatályú intézkedésekkel blokkolják a szövetségi kormányzat politikai döntéseit. A törvénytervezet a szenátusi szakaszban azonban elakadt. Ezzel párhuzamosan, a *One Big Beautiful Bill Act* (OB BB) nagyszabású törvénycsomag egyes korai változatai olyan rendelkezéseket is tartalmaztak, amelyek korlátozták volna az országos hatályú bírói intézkedések alkalmazását, illetve biztosítékkötelezettséget írtak volna elő azon felperesek számára, akik ilyen intézkedésekkel állami programok felfüggesztését kezdeményezik. Ezek a rendelkezések azonban a Byrd-szabály⁷⁶ alapján végül kikerültek az OB BB végleges szövegéből, mivel azok nem minősültek költségvetési tárgyú rendelkezéseknek.⁷⁷ Bár a jogalkotási kísérletek közvetlen normatív eredményre nem vezettek, a *Trump v. CASA* ügyben hozott döntés lényegében elérte a kívánt hatást azzal, hogy precedensértékűen korlátozta a bírói méltányossági jogkör kiterjesztését. A döntés hozzájárul a fékek és ellensúlyok rendszerének helyreállításához azzal, hogy kimondja, az egyes alsóbb szintű bíróságok nem korlátozhatják önkényesen a végrehajtó hatalom alkotmányosan kijelölt mozgásterét.⁷⁸

⁷⁵ The Heritage Foundation 2025.

⁷⁶ A Byrd-szabály (*Byrd Rule*) egy olyan szenátusi eljárási szabály, amely korlátozza, milyen rendelkezések kerülhetnek bele a költségvetési (*budget reconciliation*) törvényjavaslatokba.

⁷⁷ POPLI 2025.

⁷⁸ The Heritage Foundation 2025.

ZÁRÓ GONDOLATOK:
SZENT TEHÉN VAGY POLITIKAI CSATATÉR?

Az amerikai politikai rendszer legerősebb, ugyanakkor legkevésbé elszámoltatható intézménye a Legfelsőbb Bíróság. Népszerűsége ugyan rendre meghaladja a Kongresszusét, de az elmúlt két évtizedben a Gallup és a Pew Research Center mérései szerint is jelentősen csökkent a közbizalom mértéke, különösen a fiatal és progresszív szavazók körében. A bíró kiválasztás nyílt átpolitizálódása erodálta az intézmény politikai legitimitását és társadalmi elfogadottságát.⁷⁹ Amerikában is kielezett identitásháború zajlik, amely nem hagyja érintetlenül a politikai intézményeket és a választási küzdelmeket. A Legfelsőbb Bíróság döntései mindenkire kötelezők, és olyan, a társadalmat mélyen megosztó kérdésekben mondják ki az utolsó szót, mint az abortusz engedélyezése (Dobbs),⁸⁰ a meleg házasság állami elismerése (Obergefell),⁸¹ a fegyverviselés szabadsága (Bruen),⁸² a klímavédelmi szabályok betartása,⁸³ a szólásszabadság határa az egyetemeken (303 Creative),⁸⁴ vagy éppen a választások lebonyolításának törvényessége.⁸⁵ A második Trump-adminisztráció első hónapjai azt mutatják, hogy a bíróság körüli viták nem csitulnak, csupán más koordináta-rendszerbe kerülnek át. A végrehajtó hatalom kiterjesztésére és a bírói hatalom korlátozására irányuló kezdeményezések nemcsak a hatalmi ágak viszonyát, hanem a Legfelsőbb Bíróság önértelmezését is alapjaiban formálhatják át. A Legfelsőbb Bíróság már nem csupán alkotmányos ellensúly vagy értelmező fórum, hanem a politikai konfliktusok egyik legfőbb színtere. A testület jövőbeli mozgástere attól függ, hogy sikerül-e fenntartania azt az alkotmányos egyensúlyt, amely a bírói függetlenség, a demokratikus elszámoltathatóság és a politikai hatékonyság között húzódik. Jelen állás szerint, a Legfelsőbb Bíróság nem

⁷⁹ EPSTEIN–SEGAL 2005.

⁸⁰ Dobbs v. Jackson Women’s Health Organization, 597 U.S. 215 (2022).

⁸¹ Obergefell v. Hodges, 576 U.S. 644 (2015).

⁸² New York State Rifle & Pistol Association, Inc. v. Bruen, 597 U.S. (2022).

⁸³ West Virginia v. Environmental Protection Agency, 597 U.S. 697 (2022).

⁸⁴ 303 Creative LLC v. Elenis, 600 U.S. 570 (2023).

⁸⁵ Trump v. Anderson, 601 U.S. 100 (2024).

csupán szimbóluma, hanem aktív alakítója is az Egyesült Államok alkotmányos identitásának, egyszerre szent tehén és politikai csatater.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BAUDE, William (2023): The 2023 Scalia Lecture: Beyond Textualism? *Harvard Journal of Law & Public Policy*, 46, 1331–1351. Online: https://journals.law.harvard.edu/jlpp/wp-content/uploads/sites/90/2024/01/27_46_3-Baude.pdf
- BAUDE, William (2024): Understanding Chevron's Death. The Volokh Conspiracy. *Reasons.com*, 2024. június 28. Online: <https://reason.com/volokh/2024/06/28/understanding-chevrons-death/>
- BAUDE, William – PAULSEN, Michael (2024): The Sweep and Force of Section Three. *University of Pennsylvania Law Review*, 172(3), 605–745. Online: <https://ssrn.com/abstract=4532751>
- BECKET, Adams (2024): The Media's Coordinated Campaign to Destroy the Supreme Court. *National Review*, 2024. június 2. Online: <https://www.nationalreview.com/2024/06/the-medias-coordinated-campaign-to-destroy-the-supreme-court/>
- BLACK, Harry Isaiiah – BANNON, Alicia (2021): The Supreme Court "Shadow Docket". Explained. *Brennan Center for Justice*, 2022. július 19. Online: <https://www.brennancenter.org/our-work/research-reports/supreme-court-shadow-docket>
- BORBÉLY Boglárka (2020): Amy Coney Barrett főbíró kinevezése. *Ludovika.hu*, 2020. október 28. Online: <https://www.ludovika.hu/blogok/frontierblog/2020/10/28/amy-coney-barrett-fobiro-kinevezese/>
- BROOKHISER, Richard (2018): *John Marshall. The Man Who Made the Supreme Court*. New York: Basic Books.
- COGLIANESE, Cary – WALTERS, Daniel E. (2025): The Great Unsettling: Administrative Governance After Loper Bright. *Administrative Law Review*, 77(1), 1–63. Online: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5046620>
- DELAHUNTY, Robert J. – YOO, John (2024): The Supreme Court's Trump–Immunity Decision Was a Public Service. *National Review*, 2024. július 5. Online: <https://www.nationalreview.com/2024/07/the-supreme-courts-trump-immunity-decision-was-a-public-service/>
- DERSHOWITZ, Alan (2001): *Supreme Injustice. How the High Court Hijacked Election 2000*. Oxford: Oxford University Press.
- ENGELBERG, Stephen – EISINGER, Jesse (2023): The Origins of Our Investigation Into Clarence Thomas' Relationship With Harlan Crow. *ProPublica*, 2023. május 11. Online: <https://www.propublica.org/article/clarence-thomas-harlan-crow-investigation-origins>

- ELLIOTT, Justin – KAPLAN, Joshua – MIERJESKI, Alex (2023): Justice Samuel Alito Took Luxury Fishing Vacation with GOP Billionaire Who Later Had Cases Before the Court. *ProPublica*, 2023. június 20. Online: <https://www.propublica.org/article/samuel-alito-luxury-fishing-trip-paul-singer-scotus-supreme-court>
- EPSTEIN, Lee – SEGAL, Jeffrey A. (2005): *Advice and Consent. The Politics of Judicial Appointments*. New York: Oxford University Press.
- FOX32Chicago (2017): Republicans Go ‘Nuclear,’ Bust Through Democratic Filibuster on Gorsuch (2017). *Fox32Chicago*, 2017. április 6. Online: <https://www.fox32chicago.com/news/republicans-go-nuclear-bust-through-democratic-filibuster-on-gorsuch>
- GERAGHTY, Jim (2021): Democrats Dishonor RBG’s Wishes with Court-Packing Drive. *National Review*, 2021. április 15. Online: <https://www.nationalreview.com/the-morning-jolt/democrats-dishonor-rbgs-wishes-with-court-packing-drive/>
- HAMILTON, Alexander (1961): The Federalist No. 78. In HAMILTON, Alexander – MADISON, James – JAY, John: *The Federalist Papers*. New York: New American Library.
- HERLIHY, Brianna (2023): Schumer Blasts Supreme Court’s New Ethics Code for One ‘Glaring Omission’. *Fox News*, 2023. november 16. Online: <https://www.foxnews.com/politics/schumer-blasts-supreme-courts-new-ethics-code-one-glaring-omission>
- HOWE, Amy (2024): Supreme Court Rules States Cannot Remove Trump From Ballot for Insurrection. *SCOTUSblog*, 2024. március 4. Online: <https://www.scotusblog.com/2024/03/supreme-court-rules-states-cannot-remove-trump-from-ballot-for-insurrection/>
- JONES, Jeffrey M. (2018): Opposition to Kavanaugh Had Been Rising Before Accusation. *Gallup*, 2018. szeptember 18. Online: <https://news.gallup.com/poll/242300/opposition-kavanaugh-rising-accusation.aspx>
- LANE, Charles (2005): Roberts Listed in Federalist Society ‘97–98 Directory. *The Washington Post*, 2005. július 24. Online: <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/2005/07/25/roberts-listed-in-federalist-society-97-98-directory/07462c8a-f148-4b4f-97f5-b44cfc3c1333/>
- LIPTAK, Adam (2024): Supreme Court Says Trump Has Some Immunity in Election Case. *New York Times*, 2024. július 1. Online: <https://www.nytimes.com/2024/07/01/us/politics/supreme-court-trump-immunity.html>
- LIPTON, Eric – PETERS, Jeremy W. (2017): In Gorsuch, Conservative Activist Sees Test Case for Reshaping the Judiciary. *The New York Times*, 2017. március 18. Online: <https://www.nytimes.com/2017/03/18/us/politics/neil-gorsuch-supreme-court-conservatives.html>
- MECKLER, Mark – MARTIN, Jenny Beth (2012): *Tea Party Patriots. The Second American Revolution*. New York: Henry Holt and Company.
- MOGYORÓSI András (2012): Roosevelt és a Legfelsőbb Bíróság küzdelme a New Deal fölött. *Jogelméleti Szemle*, 13(3), 53–59. Online: https://www.epa.hu/05200/05288/00051/pdf/EPA05288_jogelméleti_szemle_2012_3_053-059.pdf

- MONTGOMERY, David (2019): Conquerors of the Courts. *The Washington Post*, 2019. január 2. Online: <https://www.washingtonpost.com/news/magazine/wp/2019/01/02/feature/conquerors-of-the-courts/>
- National Review (2024): Trump Needs Another Judges List. *National Review*, 2024. május 14. Online: <https://www.nationalreview.com/2024/05/trump-needs-another-judges-list/>
- PAÁR Ádám (2013): (Ellen)forradalmi mozgalom az Egyesült Államokban? A Tea Party eszméletörténeti és politikatörténeti gyökerei. *Kül-Világ*, 10(1), 20–38.
- PERRY, Rick (2010): *Fed Up! Our Fight to Save America from Washington*. New York – Boston – London: Little, Brown and Company.
- PILKINGTON, Ed (2023): US Supreme Court Announces Ethics Code Amid Pressure Over Gift Scandals. *The Guardian*, 2023. november 13. Online: <https://www.theguardian.com/law/2023/nov/13/us-supreme-court-ethics-code>
- POKOL Béla (2005): *Jogelmélet. Társadalomtudományi trilógia II*. Budapest: Századvég.
- POKOL Béla (2017): *A jurisztokratikus állam*. Budapest: Dialóg Campus.
- POPLI, Nik (2025): Why the Senate’s Byrd Rule Could Mean Trouble for Trump’s ‘Big Beautiful Bill’. *Time*, 2025. június 26. Online: <https://time.com/7296762/big-beautiful-bill-byrd-rule/>
- ROEDER, Oliver (2018): John Roberts Has Cast A Pivotal Liberal Vote Only 5 Times. *FiveThirtyEight*, 2018. július 5. Online: <https://fivethirtyeight.com/features/john-roberts-has-cast-a-pivotal-liberal-vote-only-5-times/>
- RYAN, Briana (2025): U.S. Supreme Court Grants the Trump Administration’s 16th Emergency Order. *Ballotpedia News*, 2025. július 17. Online: <https://news.ballotpedia.org/2025/07/17/u-s-supreme-court-grants-the-trump-administrations-16th-emergency-order/>
- SÁNDOR Lénárd (2022a): Veszélyes szakma ma bírónak lenni a tengerentúlon. *Ludovika Frontier blog*, 2022. június 16. Online: <https://www.ludovika.hu/blogok/frontierblog/2022/06/16/veszelyes-szakma-ma-bironak-lenni-a-tengerentulon/>
- SÁNDOR Lénárd (2022b): Mára már mindannyian „originalisták” lettünk? *Ludovika Frontier blog*, 2022. március 31. Online: <https://www.ludovika.hu/blogok/frontierblog/2022/03/31/mara-mar-mindannyian-originalistak-lettunk/>
- SCALIA, Antonin (1997): *A Matter of Interpretation. Federal Courts and the Law*. Princeton: Princeton University Press.
- SEVERINO, Carrie Campbell (2023): The Court Wraps up the Term on a High Note. *National Review*, 2023. július 1. Online: <https://www.nationalreview.com/bench-memos/the-court-wraps-up-the-term-on-a-high-note/>
- SHAPIRO, Ilya (2021): Judging Biden. *Cato Institute*, 2021. január 14. Online: <https://www.cato.org/publications/commentary/judging-biden>
- SHAPIRO, Martin (1964): *Law and Politics in the Supreme Court. New Approaches to Political Jurisprudence*. New York: The Free Press of Glencoe.

- SHERMAN, Mark – WHITEHURST, Lindsay (2024): A Supreme Court Reshaped by Trump Has a Low Profile in This Presidential Campaign. *Associated Press*, 2024. október 23. Online: <https://apnews.com/article/supreme-court-presidential-election-trump-harris-ed91fo84599dof25boof44bb71620528>
- SONMEZ, Felicia et al. (2018): Who’s on President Trump’s List to Replace Justice Kennedy? *The Washington Post*, 2018. június 27. Online: https://www.washingtonpost.com/politics/whos-on-president-trumps-list-to-replace-justice-kennedy/2018/06/27/7010f67a-7a36-11e8-93cc-6d3becdd7a3_story.html
- STUMPF István (2020): *Alkotmányos hatalomgyakorlás és alkotmányos identitás*. Budapest: Gondolat.
- SZENTE Zoltán (2013): *Érvelés és értelmezés az alkotmányjogban*. Budapest–Pécs: Dialóg Campus.
- The Heritage Foundation (2023): *Project 2025. Mandate for Leadership. The Conservative Promise*. Online: https://static.heritage.org/project2025/2025_MandateForLeadership_FULLL.pdf
- The Heritage Foundation (2025): *Heritage Experts Laud Supreme Court Decision Curbing Nationwide Injunction Abuse*. Online: <https://www.heritage.org/press/heritage-experts-laud-supreme-court-decision-curbing-nationwide-injunction-abuse>
- VARGA Zs. András (2015): *Eszmény vagy bálvány? A joguralom dogmatikája*. Budapest: Századvég.
- VIGDOR, Neil – LEVIEN, Simon J. (2024): What Is Project 2025, and Why Did Trump Distance Himself from It During the Campaign? *The New York Times*, 2024. november 6. Online: <https://www.nytimes.com/2024/11/06/us/politics/trump-project-2025.html>
- WALDMAN, Michael (2023): New Supreme Court Ethics Code Is Designed to Fail. The Justices Still Want to Police Themselves. *Brennan Center for Justice*, 2023. november 14. Online: <https://www.brennancenter.org/our-work/analysis-opinion/new-supreme-court-ethics-code-designed-fail>
- ZÉTÉNYI András (2004): Az amerikai Legfelsőbb Bíróság tagjainak kinevezése. *Jogelméleti Szemle*, 5(4).

Kongresszusi és hivatalos dokumentumok

- H.R.1526 – NORRA of 2025. Online: <https://www.congress.gov/bill/119th-congress/house-bill/1526>
- H.R.1 – One Big Beautiful Bill Act. Online: <https://www.congress.gov/bill/119th-congress/house-bill/1>

- American Constitution Society (2025): *Judicial Nominations Tracker*. Online: <https://www.acslaw.org/judicial-nominations/>
- Presidential Commission on the Supreme Court of the United States (2021): *Final Report*. Washington: The White House.
- Supreme Court of the United States (2023): *Statement of the Court Regarding the Code of Conduct*. 2023. november 13. Online: https://www.supremecourt.gov/about/Code-of-Conduct-for-Justices_November_13_2023.pdf
- The White House (2021): *Executive Order on the Establishment of the Presidential Commission on the Supreme Court of the United States*. 2021. április 9. Online: <https://www.whitehouse.gov>

Legfelsőbb bírósági döntések (SCOTUS)

- 303 Creative LLC v. Elenis, 600 U.S. (2023).
- Biden v. Nebraska, 600 U.S. 477 (2023).
- Bush v. Gore, 531 U.S. 98 (2000).
- Humphrey's Executor v. United States, 295 U.S. 602 (1935).
- Loper Bright Enterprises v. Raimondo, 603 U.S. 369 (2024).
- Marbury v. Madison, 5 U.S. (1 Cranch) 137 (1803).
- National Federation of Independent Business v. Sebelius, 567 U.S. 519 (2012).
- Obergefell v. Hodges, 576 U.S. 644 (2015).
- Republican Party of Pennsylvania v. Kathy Boockvar, Secretary of Pennsylvania, et al [2020] 20–542, 1.
- Students for Fair Admissions, Inc. v. President and Fellows of Harvard College, 600 U.S. 181 (2023).
- Trump v. Casa, Inc., 606 U.S. (2025).
- Trump v. United States, 603 U.S. 593 (2024).
- Trump v. Anderson, 601 U.S. 100 (2024).